

Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği Konferansı

“TEK SAĞLIK-TEK GEZEĞEN-TEK TOPLUM”

12-15 Ekim 2023 / Mardin

**Yeni Göç Dalgaları Dayanıklılık ve Sağlıklı Kentler:
İlişkisel Bir Tartışma**

Prof. Dr. Hatice Kurtuluş

İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi

Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü

hkurtulus@istanbul.edu.tr

Siyasi/Ulusal Sınırları Tanımayan Akışlar...!

İZLENEBİLİR AKIŞLAR

- **Cansız -ekonomik akışlar** (kontrollü sanal mecrada gerçekleşen mal ve para akışları ile tüketim ve finansal işlemler)
- **Canlı Akışlar (İnsanlar ve diğer ekolojik canlılar –kuşlar, arılar, virüsler- vd.)**

İZLENEMEYEN AKIŞLAR

- **Yasa dışı cansız –ekonomik akışlar** (kontrol dışı sanal mecrada gerçekleşen mal ve para akışları ile gerçekleşen tüketim ve finansal işlemler –darkweb, sanal para, sanal banka, vd.)
- **Yasa dışı canlı akışlar** (kontrol dışı alanda gerçekleşen insan kaçakçılığı, diğer ekolojik canlı varlıkların kaçakçılığı, biyolojik silahlar, vd.)

BU AKIŞLAR GEZGENİ BİR BÜTÜN OLARAK KATEDİYOR

ve

Bütüncül politikaları zorunluluk haline getiriyor

Sağlıklı Kent aynı zamanda bir «dayanıklılık» unsuru mu?

Dayanıklı / Dirençli Kent (Resilient city) aynı zamanda «sağlıklı kent» mi?

DSÖ, Sağlıklı Kentler Ağının 6. Faz 2014-2018 döneminde «dayanıklılık» kavramı kullanılıyor ve dayanıklı toplulukları teşvikten söz ediliyor.

DSÖ Sağlıklı Kentler Ağı 7. Faz 2019-2025 Döneminde

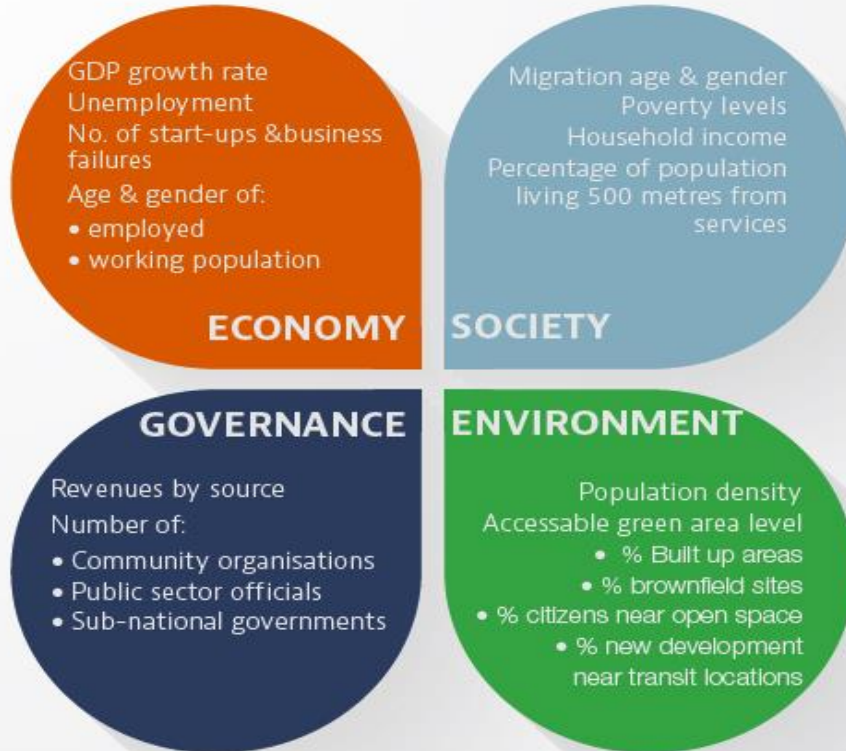
Pandemiden çıkan ders: tek gezegen- tek toplum –tek sağlık

- Sağlıklı bir gezegen için küre ölçeğinde refahtan alınan payda adaletin sağlanması bir zorunluluk olarak ortaya çıkıyor.
- Dayanıklılık aynı zamanda bir bölüşümde adalet meselesi

- Yerel yönetimlerin refahı geliştirmede ve paylaşımda adaleti sağlamadaki rolleri ve stratejik konumları
- «Dayanıklılık»ta yerel yönetimlerin, kentsel siyasetin ve kentsel-ekolojik politikanın önemi

OECD Kentsel Dirençliliği/Dayanıklılığı Nasıl Ölçüyor?

Measuring city resilience

Dayanıklı Kent Ağı (Resilient Urban Network) dayanıklılığı şöyle tanımlıyor

«Bir kentteki bireylerin, toplulukların, kurumların, işletmelerin ve sistemlerin ne tür kronik stresler ya da akut krizler/şoklar yaşarlarsa yaşasınlar hayata kalma, uyum sağlama ve büyüme/gelişme kapasiteleridir.»

DKA'ya göre akut şoklar ve kronik stresler

Akut şoklar, depremler, kasırgalar ve terör saldırıları gibi bir toplumu tehdit eden ani, yoğun olaylardır.

Akut şokların etkisi, tekrarlayan sel baskınları, yüksek işsizlik, sınırlı sosyal güvenlik ağları ve adaletsiz toplu taşıma sistemleri gibi bir topluluğun yapısını zaman içinde zayıflatan kronik streslerle şiddetlenir.

- DKA'nın dirençli kentler için önerisi ise, günümüzün yeni normali olan riskleri azaltan ve gelişen zorluklara yanıt veren **yönetişim modelleri geliştirmektir.**

Yerel Yönetimler ve Kentsel Siyaset Kritik Önemde...

Sağlıklı Kentler Ağı 7. Faz:

Sağlıklı kentler için dayanıklı toplulukların inşasında

«Yerel Yönetimler Kritik Önemde»

Dayanıklı Kentler Ağı:

Akut ve Kronik Krizlerde Riskleri azaltmak ve gelişen zorluklara yanıt vermek için

«Yönetişim modelleri geliştirmek kritik önemde»

Yerel yönetimlere atfedilen roller ve yeni yönetim modelleri ile dayanıklılık nasıl yaratılacak?

Doğru modeller ve stratejiler geliştirmek için doğru soruları sormak gerekiyor.

1. Kentleri dirençsiz/dayanıksız kılan unsurları gerçekçi bir biçimde analiz ediyor muyuz?
2. Kentlerin dayanıklı olması yerel toplumların dayanıklı olmasından geçiyorsa, yönetsel modellerin refahın paylaşım/bölüşümündeki adaleti sağlama konusunda ne kadar yetkisi ve gücü var?
3. İlk İnsan yerleşmelerinden beri toplumların dayanıklılığını artıran nedir? **(Üretimde dayanışma, paylaşımada adalet, ortak aidiyet, toplumsal müşterek maddi ve maddi olmayan varlıklar)**
4. İlk İnsan yerleşmelerinden beri toplumların dayanıklılığını azaltan temel risk unsurlar neler? **(Çatışma, bölüşümde eşitsizlik, etno-dinsel-kültürel ayrışmalar, müşterek mekanın ve kamusal alanın eksikliği)**

Sınır tanımayan akışlardan biri olarak yeni göç dalgaları, kentsel dayanıklılık ve yerel yönetimler

Türkiye, řu anda dünyada en yüksek sayıda mülteciye ev sahiplięi yapan ülke konumunda

2023 resmi verilerine göre 3,3 milyon geçici koruma statüsünde Suriyeli ve farklı ülkelerden 300.000'den fazla mülteci ve sığınmacı, ayrıca 1,3 milyondan fazla ikamet izinli yabancı ve bilemediğimiz sayıda düzensiz göçmen Türkiye'de yaşıyor.

- Ortadoęu'da durulmayan sular Türkiye'ye doğru yeni göçleri tetikleyecek
- Önümüzdeki 30 yıl içinde Türkiye'nin güney sınırlarından girecek yeni kitlesel iklim mültecileri olacak. (İklim değişikliğine bağlı gıda ve su krizi)
- Göçmenlerin bir kısmı Türkiye'den başka bir ülkeye geçmek üzere ülkeye girecek ancak büyük bir kısmı geçemeyeceği için uzun süre bekleyecek ya da kalıcı olarak yerleşmeye çalışacak.

Gezegen Ölçeğinde...

- Gezegen büyük bir göçmen emek pazarına dönüşmekte.
- Ulusal sınırlar bu emek pazarında ülkelerin gereksinim duydukları **miktar ve nitelikteki** göçmen için yasal olarak açılırken, daha fazlası da yasal olmayan biçimde sınırları aşmakta
- Ülkeler arasında bu göçmen akışlarını denetlemek için uluslararası anlaşmalar yapılmakta buna karşın, insan kaçakçılığı gezegen ölçeğinde yaygın bir suç örgütlenmesine dönüşmekte.
- Göçmenlerin büyük kısmı varış ülkesinde emek pazarına en düşük ücrette, en güvencesiz pozisyonda dahil olmakta.
- Kentlerin çöküntü alanları olarak adlandırılan mahallelerinde kalabalık haneler halinde yerleşmekte, sosyal dışlanma ve ayrımcılığa maruz kalmakta.

Ulusal Ölçekte...

Türkiye ağırlığını vasıfsız ya da yarı vasıflı işgücünün oluşturduğu yabancı göçmen alırken, ülkeden yerli nitelikli emek kaçışını yaşıyor (Nitelikle emeğin yurt dışına göçü)

Sığınmacılara odaklanan popülist siyaset iç göçlerde yeni olguların akademinin ve politikanın dikkatinden kaçmasına neden oluyor.

Metropoliten alanlar ve büyük kentler bir yandan göç alırken bir yandan orta sınıflardan göç veriyor (Tersine göç olgusu)

Temel Soru:

Göçmenler kentlerin iktisadi dayanıklılığını artırırken neden sosyal dayanıklılığı olumsuz etkilesin?

Yerel Yönetimlere Düşen Sorumluluk :

Yeni Müştereklerin Mekansal, Kamusal ve Sosyal İnşası